

Min kamp mot støyen
Jan Brøgger, initiativtaker til Støyforeningen, om sin kamp mot støyen.

side 4 og 5

Miljøvern uten grenser

Maktutredningens rapport om miljøbevegelsen.

side 3

Not In My BackYard

Fratas vi perspektivet ved å fokusere på lokale praktiske løsninger?

leder side 2

Miljøstatus i Norge

SFTs nye nettportal gir informasjon om mye - også om støy.

side 7

Prinsdal

Har byrådet behandlet saken?

side 7

Støyfri dag forberedes

I år er dagen den 30. april. Organisasjonene som er med i Støyfri dag-nettverket møtes til verksted i Oslo 14. mars. Erfaringer med fjorårets lydvandring skal utfordres av Nils Faarlund, Linken Apall-Olsen og Iiris Turunen-Rise.

FOTO: HAKON LØKKEN

Norsk forening mot støy

40
12003

Støyen som forsvant

Blir støyproblemene «beregnet bort»? spør Nina Hagebakken fra Berørtes Interesseorganisasjon RØ, som er medarrangør når Støyforeningen inviterer til åpent møte direkte etter årsmøtet den 25.mars. Forsvarsbyggs utreder Truls Gjestland fra SINTEF er dermed utfordret.

side 8

Stortinget opphever åpningstidsloven

Et kontant nei, er svaret Stein Kristiansen i Handel og Kontor gir på spørsmål om Stortingets opphevelse av åpningstidsloven den 28. februar er demokratiet verdig.

Verdimessig er det et klart flertall mot å oppheve åpningstidsloven. Egentlig deler Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti standpunkt med Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Men Arbeiderpartiet vil kvitte seg med Brustad-bua og Kristelig Folkeparti viser til at det står i Semerklæringen. Spillerrommet som er skapt, utnyttes av Høyre og Fremskrittspartiet. Familieminister Laila Dåvøy har ikke framlagt konsekvenser for helse og miljø.

side 7

«Not In My BackYard»?

I Maktutredningens rapport *Miljøvern uten grenser?* er Støyforeningen gruppert som en av tre miljøvernorganisasjoner, sammen med Natur og Ungdom og Norges Miljøvernforbund. I større grad enn øvrige organisasjoner kjennetegnes disse av aktivisme, praktiske løsninger og med mindre vekt på ideologi, sier rapporten. Beskrivelsen er å kjenne seg igjen i. Skjønt.....

Helt fra starten har grunnlaget for Støyforeningen vært kunnskapsbasert politikk; vi organiserer spisskompetanse på støy og lydmiljø. Det er en utfordring å løfte saken slik at beslutningstakerne tar i bruk kunnskapen og omsetter den i praktisk politikk – lokalt og nasjonalt.

Allerede i det aller første forberedelsesmøtet, i februar 1963, før stiftingen av foreningen i september samme år, var støyens framkalling av stress tema og begrunnelse for å starte foreningen. Det ble påpekt at støybekjempelse var mer av et økonomisk enn teknisk problem, og at det var nødvendig å forbedre lovverket.

Statistisk sentralbyrå har beregnet at støyplagen førti år senere koster Norge 7 mrd. kr per år. Regjering og storting sier de vil redusere støyplagen med 25 % på ti år. Derfor gjennomgår Statens forurensningstilsyn nå alle biter av regelverket for støy. Det må satses på kompetanseheving på de nivåer som skal forvalte regelverket og kunnskapen. Støyforeningen skal bidra konstruktivt.

Støyforeningens nettsted skal bli et informasjonstorg der brukere kan finne hjelp. Nyhetsrapportering hører også med der.

Vi skal fortsette å støtte og samarbeide med lokale grupper, helse- og miljøorganisasjoner, kommuner og andre slik at flere ser og tar i bruk støyargumentet.

Støysak er lokalsak, og Støyforeningen ønsker støybekjempelse som tema i den kommende valgkampen og vil tilby lokale politikere hjelp i årene som kommer.

Gjennom alle årene har Støyforeningens medlemstall aldri oversteget 1 000. Det årlige gjennomtrekket er på ca. 10 %. Mange små verveframstøt, som ikke koster for mye, er forsøkt på ulike arenaer. Erfaringen er at de fleste av foreningens nye medlemmer rekrutteres i forbindelse med at de får hjelp til arbeidet med lokale støysaker. Når det ikke er mer hjelp å hente til saken, så er det heller ikke ideologisk grunnlag for å holde på medlemskapet? Jo da, for det er ikke slik at nærmiljøorganisering og fokus på praktisk løsninger i enkeltsaker innebærer at man mister helheten og perspektivet.

AV TORLEIF JOHNSEN

Redaktør for dette nummeret av Norsk forening mot støys nyhetsbrev *Støymåler'n*.

Gordon Flottorp er død

Audiofysiker, dr. philos. Gordon Flottorp døde 29. januar, 82 år gammel. I 1963 var Flottorp med på å stifte Norsk Forening mot Støyp-lager. Han ble samme år valgt som medlem av foreningens første sakkyndig utvalg, og var aktiv som sakkyndig i mange år. Ett av målene han arbeidet for var at helserådene skulle settes i stand til å påta seg å være klageinstans på støy. Gordon Flottorp var også sentral i Norsk Akustisk Selskap og Norsk Teknisk Audiologisk Forening.

Han arbeidet med hele det teknisk-audiologiske området, som måling av hørselsverns lyddemping, utvikling av nye målemetoder for testing av høreapparater, nye målemetoder for hørseltesting osv. Spesielt viktig var bidraget til "Forskrifter om støy på arbeidsplassen" som kom i 1982.

Flottorp var en av pionerene innen norsk hørselsomsorg. Han avla hovedfagseksamen i fysikk, og tittelen på hovedoppgaven var "Utarbeidelse av en apparatur og metode til måling av den minste frekvensforandring som øret kan oppfatte".

I 1950 gikk turen til Psycho-Acoustic Laboratory, Harvard University, Cambridge, USA, under ledelse av S.S. Stevens, som var en av de ledende innenfor hørselsforskning på den tiden. I løpet av tiden ved Harvard arbeidet han sammen med Georg von Békésy som senere ble nobelprisvinner i medisin for sine teorier om hvordan frekvensanalysen i øret fungerte.

Etter Harvard bygde han opp et teknisk-audiologisk miljø ved Rikshospitalets øre-nese-halsavdeling. Med sine internasjonale kontakter, som han også fikk ved deltakelse i internasjonal standardisering, utviklet han instituttet til et internasjonalt anerkjent sted for hørselsforskning.

NYHETSBREV FOR NORSK FORENING MOT STØY

Adresse: Storgata 23 c, 0184 Oslo

Telefon: 22 42 25 38

E-post: post@stoyforeningen.no

Nettside: www.stoyforeningen.no

Red./adm.: Torleif Johnsen, Anne-Marie Astad

NY RAPPORT: «MILJØVERN UTEN GRENSER?» I departementets hule hånd

Hvor viktige er de frivillige miljøvernorganisasjonene i det nasjonale demokratiet? lyder et innledende spørsmål i Makt- og demokratiutredningens nylig utgitte rapport *Miljøvern uten grenser?*. Så er det da også et høyst relevant spørsmål for en maktutredning. Men spørsmålet blir ikke tilfredsstillende besvart.

Fire epoker

Fram til 1960-årene var organisasjonene kjennetegnet ved at de hadde nasjonalt nivå, kun, de hadde få medlemmer, og var elitistiske. Klassisk naturvern, friluftsliv og kulturminnevern var arbeidsfeltene.

I løpet av 1960-70-årene skjedde en mobilisering av brede lag av folket. Miljøvern ble en ny sosial og ideologisk bevegelse, slik som arbeiderbevegelsen, avholdsbevegelsen, kvinnebevegelsen og målrørsla.

1980-årene brakte nedtoning av medlemmene og det interne demokratiet, der Bellona og Greenpeace er typiske eksempler på nye organisasjoner i Norge. Forurensning, det egentlige miljøvernet, ifølge rapporten, ble viktigere.

1990-årene brakte et mer forbrukerrettet miljøvern. Miljøheimevernet er ett eksempel. Det skjedde også en individualisering av miljøvernet, etisk forbruk og etisk handel ble tema. Verdipørsmål med Verdikommisjonen, og helhetlige løsninger med Idébanken kom også til. Med kommunikasjonsrevolusjonen og internett er globale samarbeidsmuligheter åpnet.

Myndighetene ønsket seg færre å forholde seg til og var pådrivere for etablering av flere paraplyorganisasjoner, som Forum for miljø og utvikling. Noen stiftelser ble dannet, som GRIP senter for bærekraftig produksjon og forbruk.

Ufarliggjort?

I rapporten oppsummeres miljøbevegelsen ved inngangen til inneværende tiår: Miljøvernfeltet er relativt bredt og bevegelsen er pragmatisk. Staten spiller en aktiv rolle både i inn- og utdefinering av organisasjoner og temaer. Statens ønsker for og med organisasjonene harmonerer ikke.

Miljøverndepartementet legger føringer på organisasjonene – staten gir og staten tar. Driftstilskudd gis som belønning, og bevirker medlemsorganisering. Prosjekter og oppdrag tilfører organisasjonene ressurser og påvirker hva organisasjonene gjør. Organisasjonene tilpasser seg departementets krav, blir utredere og iverksetter. Sjela kan gå tapt og i neste omgang er organisasjoner blitt markedsaktører.

Organisasjoner som ønsker samarbeid med det offentlige må finne seg rom under en paraplyorganisasjon, noe som ekskluderer radikale organisasjoner. De offentlige støttesystemene tar kraften fra det genuint frivillige, og det skjer en profesjonalisering. Det er de ufarlige organisasjonene som får mest støtte.

Rapporten peker på at norske organisasjoner oppnår tiltro og tillit til saken sin når de får offentlige tilskudd, og forklaringen er at vi lever i et meget statsvennlig og inkluderende samfunn. Det kan da også bli forklaringen på hvorfor folkelige bevegelser dør ut, målet er nådd ved at staten overtar oppgavene.

... så oppretter man et utvalg

Departementenes koordineringsutvalg for frivillige organisasjoner heter utvalget som bistår regjeringen med å samordne og utvikle forholdet mellom staten og det frivillige organisasjonsarbeidet.

Torleif Johnsen

HVORFOR?

Da Stortingets samferdselskomité sist oktober inviterte til høring om statsbudsjettet for 2003, møtte totalt fire miljøorganisasjoner. Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Syklistenes landsforening og Støyforeningen. Ingen typisk helseorganisasjon møtte.

I alt 30-40 andre møtte, til dels meget tunge organisasjoner, som NHO og NAF, med betydelige ressurser å dra på. Hvorfor er det slik?

Peker svaret på dét spørsmålet på grunner til at samferdselskritikken i Norge er uten styrke? Det burde være et problem for samferdselskomiteen og Stortinget. Derfor skal og må det også være en problemstilling for maktutredningene. I rapporten *Miljøvern uten grenser* er for så vidt spørsmålet meldt, innledningsvis, men ikke besvart.

Da regjeringen den 20. februar i år holdt den første konferansen i anledning Nasjonal Agenda 21, den nasjonale handlingsplanen for bærekraftig utvikling, så var det i regi av Finansdepartementet. Det er en grunnleggende problemstilling at Miljøverndepartementet aldri ble sektorovergripende, slik som dets grunnleggere hadde håpet.

Som sosialantropolog dro jeg på feltarbeid i Etiopia i 1970. Jeg slo meg ned ute på landet og bodde blant det som man ennå må ha lov til å kalle innfødte: sidama-folket som holder til nær Awasasjøen i den sydlige del av det som den gangh var Haile Selassie rike. Nesten hver aften hørte jeg fra min hytte rytmisk tromming.

Jan Brøgger:

Min kamp mot STØY

Det var tromming som varslet om at det var samling til andemaning hos en i nabolaget. Da jeg var tilbake i 1972 hørte jeg ikke lenger trommingen. Jeg spurte mine to unge assistenter om sidamaene hadde fulgt misjonærenes lære og sluttet å tilbe åndene. De så forbauset på meg, for trommingen foregikk akkurat som før. Jeg bare hørte det ikke. De så litt medfølelse på meg, og sa at mine ører trolig var blitt svekket av støy. Det hadde nemlig slått dem begge at når de nærmet seg sivilisasjonen, for eksempel slik den utfoldet seg i Addis Abeba, ble de plaget av all støyen som slo imot dem: støy fra biler, fly og høyttalere, for å nevne de mest prominente støysenderne.

Da jeg la meg i soveposen den kvelden, gikk tankene tilbake til 1960-årene. Mitt problem med støy startet allerede i begynnelsen av femtiårene. Da jeg en tid bodde på Nøtterøy rett ved hovedveien fra Tønsberg til Tjøme, ble min søvn stadig forstyrret når sommergjestene begynte å valfarte til

sine hytter i sommerparadisene. Støyen forfulgte meg da jeg reiste til Oslo for å studere. På Blindern Studentehjem ble jeg i perioder søvnløs, dels på grunn av trafikken på Blindernveien, dels på grunn av mine studiekameraters bråk.

Noen semestre bodde jeg under en norsk-amerikaner som hadde vært med i Ardennerlaget i 1944. Det hadde revet i stykker nerverne hans. Det hadde ført til at han aldri kunne holde seg i ro. Natten igjennom romsterte han, og særlig irriterende var det at han hele tiden trampet omkring på gulvet. Til slutt tok jeg mot til meg og iført badekåpe banket jeg på døren hans ved tre-tiden om natten og spurte om han ikke kunne ta litt hensyn til sine plagede medmennesker. Han så medlidende på meg og rakte meg to sovepiller og sa at han sympatiserte med min søvnløshet. Han fortsatte imidlertid å rumstere og trampet omkring i samme tempo.

Jeg våget ikke å ta de skumle pillene, men for-

søkte meg neste dag på sov-i-ro, et voksliknende produkt som jeg sikret meg fra Sfinxen apotek på Majorstuen. Men jeg fikk aldri noe godt forhold til sov-i-ro. Den lukket støyen ute for en stakkert stund, men det holdt ikke. Med et slags svupp sluttet den å virke, og måtte dyttes inn på nytt. Dette førte til såre øre-ganger.

Støyen var også en prøvelse på veien fra Universitetsbiblioteket på Solli Plass og t-banen. All bil- og trikkestøyen gjorde meg dødstrøtt. Til slutt oppsøkte jeg en lege. Han ga meg en B-vitaminsprøyte sammen med diagnosen nevrasteni. Det var en populær diagnose på den tiden; det betyr rett og slett nervesvakhet på legenes hemmelige røverspråk. Den har forsvunnet fra vokabularet i dag, og noen kur fantes ikke, bortsett fra sovepiller som jeg ikke ville innlate meg på.

Det var da jeg en dag spurte meg selv om jeg var den eneste som var plaget av storbylarmen og naboromsteringen. En enkel

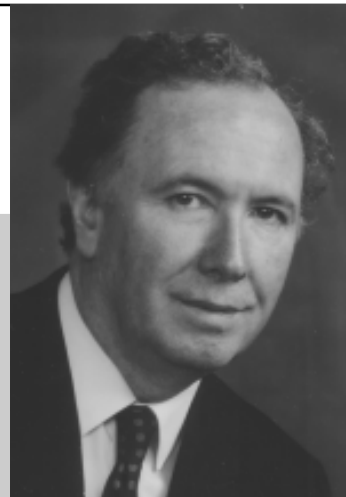
gallup brakte på det rene at jeg hadde mange lidelsessfeller. Da besluttet jeg at noe kunne gjøres. Ideen til Norsk forening mot støyp-lager var unnfanget. Det ble fart i sakene da jeg la saken frem for min gamle lærer, professor Harald Schjelderup. Han bodde like ved Fornebu flyplass, og selv om han var døv på det ene øret, var han også plaget. Men det var hans kone som var den store pådriveren. Jeg husker ikke lenger hvordan vi gikk frem. Men vi var ikke alene om ideen. Etter en del forberedelser møttes vi på Astoria Hotell 16. september 1963. Av deltagerne husker jeg spesielt Harald Schjelderup og Gordon Flottorp. Men det var trommet sammen et sterkt utvalg av innflytelsesrike mennesker. Jeg ble valgt inn i styret og dermed startet en kamp mot støy som faktisk har båret frukter og som nå kan feire sitt 40-årsjubileum.

Jeg hadde stor glede av styrearbeidet. Men det jeg husker bedre enn det byråkratiske arbeidet, var mine samtaler med audiofysikeren Gordon Flottorp. Han satte meg inn i hørsels-sansens utviklingshistorie og forklarte at øret var blitt utviklet først som et berøringsorgan, ømfindelig for trykk, altså et såkalt taktilt organ. Tanken på hvordan et trykkorgan kunne utvikle en følsomhet for lydbølger var så fengslende at jeg med tanke på

dette under faktisk kunne glemme enhver støy. Den videre utvikling av språk og musikk satte meg i en høy-stemt undring over skaper-verkets mirakler.

Utviklingen på støy-området har til tross for vår utmerkete forenings anstrengelser ikke bare gått i positiv retning. Særlig ble jeg på grunn av våre barn oppmerksom på utviklingen innen høytalertechnologien. I ungdomtiden ble de avhengig av stadig sterkere lyd-effekter. Dette har trolig ført til en generell hørsels-svekkelse hos en hel generasjon. Jeg har ikke noe vitenskapelig belegg for påstanden, men det har slått meg at lydnivået på en vanlig kino av og til når smertegrensen selv for mine gamle og slitte ører.

Det er heller ikke blitt mindre av det jeg har kalt tvangsmusikk. Det startet med ideen "musikk til arbeidet", men har utartet raskt. At man må lide under musikkliknende lyder før flyene tar av, kan man vende seg til. Vanskeligere er det å vende seg til den dunkemusikken som man nå møter på de fleste serveringssteder. En av sivilisasjonens siste skanser er nylig erobret av dette støyfenomenet: baren på Continental. Her kunne man inntil ganske nylig nyte sin formiddagsdrink omgitt av en av verdens beste Munch-samlinger, Norges beste serveringspersonell og en opphøyet ro. Både Sigurd

Sosialantropolog og psykolog **Jan Brøgger sr.** (f. 1936) var en av initiativ-takerne til Norsk forening mot støy.

15. februar 1963 møttes ni menn på høyesterettsadvokat Torleiv Idsøes kontor for å drøfte mulighetene for å starte en norsk organisasjon til bekjempelse av den økende støyp-lagen på de forskjellige felter i det moderne samfunn. Det går fram av protokollen fra møtet som er undertegnet av Idsøe og Brøgger. De to var også med i arbeidsutvalget som la grunnlaget for stiftelsen av Norsk Forening mot Støyp-lager. Det skjedde 16. september samme år, altså for 40 år siden.

For Norsk forening for støy, som organisasjonen ble omdøpt til i 1972, er det derfor en spesiell glede å kunne presentere Jan Brøggers artikkel "Min kamp mot støy" i første nummer av medlemsbladet Støymåler'n i jubileumsåret.

Jan Brøgger er professor i sosialantropologi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim siden 1975.

Hoel og hans følge går igjen mellom bordene, men de er nå skremt bort av de ungdommelige rytmer. Det er trolig slik de unge vil ha det i dag, men kanskje er jeg ikke den eneste som lengter etter en mer kultivert lyd-administrasjon både i det private og det offentlige rom. Vår forening har fortsatt mange viktige oppgaver for de neste førti år.

Fikk 1,4 millioner i erstatning

Etter nesten 30 år som helikopter-pilot, måtte han i mars 2001 slutte i jobben. Han ble da fratatt fly-sertifikatet på grunn av øresus, eller tinnitus. Dommen er en erkjennelse av at bivirkningene er invalidiserende. Og han er ikke alene om å være i den situasjonen.

Rogalandsforskning regner med at faren for at en flyger på 58 år, som flyr med den mest brukte helikopter-typen, har hørselskade, er hele 75 prosent. Forskriften om støy på arbeidsplassen gjelder nemlig ikke for flygere.

- En undersøkelse blant våre medlemmer viser at bivirkninger som søvnløshet, konsentrasjons-vansker, depresjon og sosial

tilbaketrekning er det verste, sier Siri Kooyman i Hørselshemmedes Landsforbund i Rogaland.

(Sakset fra Stavanger Aftenblad.)

Flyplassnaboer vant støykampen

Da hovedflyplassen på Gardermoen ble åpnet i 1998 var det teoretiske beregninger basert på en amerikansk modell som lå til grunn for støysonene.

I løpet av inneværende vinter har luftfartsmyndighetene og deres utredere oppdaget flere feil ved beregningene. Nye støysonekart er laget, og forslag om å isolere 130-150 boliger til en kostnad av 70-80 mill kr er framlagt.

Flyplassnaboer er glade for at flyplassmyndighetene nå legger seg

helt flate, og endelig innrømmer at flystøyen er en stor belastning for mange som bor i området rundt, melder Romerike Blad, og gratulerer med seieren over flyplasskjempen.

Kinolyd i Hammerfest

Naboen til kinoen i byen måtte bare si i fra, fire ganger i uka med kinolyd over det tillatte ble ikke til å holde ut. Kommunen bestilte lydmålinger og utredning av tiltak

Det skal legges en spesiell plattform for høyttalerne som vil redusere forplantningen av lyden ut av bygget, og veggen bak scenen skal etterisoleres med betong-vegger. Ombyggingens kostnader er beregnet til 350 000 kr, melder Finnmark Dagblad.

Norsk forening mot støy takker sine støttespillere:

REDUSER STØYEN

UNNGÅ BRÅK!

SPESIAL PRODUKTER SØR

38 01 55 84, post@spesialprodukter.no, www.spesialprodukter.no

KAEFER
ISOLERINGSTEKNIKK AS

Boks 544 Høyden, 1522 Moss

Tlf. 69 26 70 00 Faks 69 25 48 00
E-post: kaefer@kaefer.no www.kaefer.no

Støy?

Ikke noe problem, kontakt oss og vi løser ditt problem
Ring oss for kursinformasjon.

Brüel & Kjær

Brüel & Kjær Norge AS Tlf. 66 77 11 55
Postboks 80, 1371 Asker. Fax 66 77 11 50
e-mail: akustikk@bksv.no web: www.bksv.no

Lyd- og støymålere for alle behov!

Ni Norsonic

Postboks 24, 3421 Lierskogen
Tlf: 32 85 89 00 Fax: 32 85 22 08 info@norsonic.no www.norsonic.no

KAN BESTILLES PÅ WWW.STOYFORENINGEN.NO :

For informasjon se www.soundear.dk

SoundEar®

- Se hvor høy støyen er

Brekke & Strand akustikk as

Alle konsulenttjenester innen:

- akustikk for bygg
- samferdsel og industri
- rådgivning
- kartlegging
- overvåking
- målinger
- prosjektering

Høvlane 17, 0275 Oslo
tlf 24 12 64 40

firmapost@bs-akustikk.no
www.bs-akustikk.no

 Statkraft Grøner

Akustikk/støy/vibrasjon

Forenebuvn, 11, Pb. 400, 1327 Lysaker
Tlf. 67 12 80 00, fax 67 12 58 40
jaa@statkraftgroner.no

 MULTICONSULT har et av Norges største og ledende fagmiljø innen akustikk, støy og vibrasjoner.

TJENESTER:

- Støy og vibrasjoner fra samferdsel, industri/offshore
- Bygningsakustikk
- Elektroakustikk
- Lydmålinger
- Kurs/foredrag

Tlf.: 22 51 50 00 - e-post: so@multiconsult.no - www.akustikk.com

Fulgte departementet utredningsinstruksen?

Mer enn 200 000 har problemer med nattesøvnen på grunn av støy, noe som er et betydelig helseproblem. Langåpne og nattåpne butikker forsterker disse problemene. I likhet med butikkansatte vil også naboer i økt grad frarøves biologiske behov for nattesøvn – som er en menneskerett.

Det er tvil om Barne- og familiedepartementet har fulgt utredningsinstruksen av 18. februar 2000, hva gjelder helsemessige konsekvenser som alminnelig høring. Støy har en stor samfunnsøkonomisk kostnad, 7 mrd. kr årlig ifølge Statistisk sentralbyrå. Verken sosial- eller miljømyndigheter uttalte seg. Stortingsproposisjonen, framlagt av Kultur- og kirke departementet (det lille som er igjen av regulering overføres til loven om helligdagsfred), har utelatt helse- og miljøvurderinger.

Stortinget har satt som et miljømål å redusere støyplagen med 25 prosent i løpet av inneværende tiår. Opphevelsen av åpningstidsloven vil øke støyplagen.

Døgnåpen butikk i oppgangen?

Ved etablering av butikker trenger ikke neringen å ta hensyn til verken forbrukere eller beboere. Det er ikke nødvendig å ta hensyn til om det bor noen i etasjen over, eller til trafikken, skrik og skrå, slamrende dører og traller, og bil- og ryggealarmer som genereres i boområder, også til tider da folk har behov for å sove, påpeker butikkansattes talsperson Stein Kristiansen i Handel og Kontor. Industribedrifter må søke om konsesjon i slike tilfeller, og det stilles strengere krav på kvelds- og nattetid enn på dagtid.

Tidløst storting

Folk er tilfreds med de åpningstidene som er, de store butikkjedene har ikke ønsket endringer i åpningstidsloven. I lokalpolitikken har åpningstidsregulering alltid vært en viktig sak for KrF. AP har med Brustadbu skaffet seg problemer med å forsvare normal åpningstid. Men å tilslutte seg opphevelsen av en åpningstidslov som sto på egne bein, tjener partiet lite til ære, konkluderer Kristiansen.

Utviklingstrendene går andre veier. Blant annet tar EUs nye støy-direktiv ekstra hensyn til både kvelds- og nattestøy.

Søvnløs i Europa

Dommen i ankesaken i Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg lar vente på seg. Støyplagede naboer til Heathrow vant i første runde fram med at nattesøvn er en menneskerettighet og at flyplassen må holde nattestengt. Her er bestemmelsen som det strides om: Den

europiske menneskerettighetskonvensjonen art. 8: *Retten til respekt for privatliv og familieliv*

1. Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse.

2. Det skal ikke skje noe inngrep av offentlig myndighet i utøvelsen av denne rettighet unntatt når dette er i samsvar

med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.

Siden sist

PRINSDAL: Har byrådet behandlet saken?

I brev av 17.12.2002 fra Oslo kommunes byrådsavdeling for miljø og samferdsel til kommunens friluftsetat opplyses at **byrådet** har besluttet å forlenge leiekontrakten for Prinsdal skytebane. I brevet bes Friluftsetaten inngå ny leiekontrakt med skytterlaget.

I motsetning til hva som er opplyst i nevnte brev framgår det ikke av noe byrådsreferat at saken er behandlet. Tidligere leiekontrakt utgikk 31.12.2002. Skytterlaget har fortsatt sin aktivitet i 2003, mens lokalbefolkningen undrer seg på hva som har foregått. Støymåler'n følger saken.

Tryslingene våkner

Tryslingene raser etter helikopterøvelse nattetid. Døde kaniner i Ulvåa. Oppskremte ridehester i Elverum. Lavtflygende Herculesfly i Rendalen.

I løpet av februar har Åmots nabokommuner fått nærkontakt med støyen fra Forsvarets aktiviteter. Fire helikoptre var med i øvelse for å trene på strid i bebodd område da Trysil sentrum ble valgt som åsted midnattstimen den 19.februar.

Formålet med øvelsen var å ilandsette soldater og helikoptrene hang lavt over hustakene. Forsvaret beklager ikke øvelsen - bare at den ikke ble varslet godt nok.

Nytt nettsted:

Miljøstatus i Norge

Miljøstatus i Norge oppgir at den gir deg den nyeste informasjonen om miljøets tilstand og utvikling.

Tjenesten er bygd opp rundt elleve hovedtemaer - ett av dem støy - som igjen er delt inn i undertemaer.

Omtalen under støy er grei nok, men svært forenklet, litt historieløs og relativt tynn. Nettstedet har ikke linker til noen av miljøorganisasjonene, men til noen andre, som Norges motorsportforbund og Det frivillige skyttervesen.

Miljøstatus i Norge er utviklet av miljødirektoratene på oppdrag av Miljøverndepartementet. SFT er ansvarlig redaktør. Innholdet på sidene er produsert og kvalitetssikret av det direktoratet som har det formelle og faglige ansvaret innenfor miljøforvaltningen.

www.miljostatus.no

MYSTERIET OM Støyen som forsvant

Det fremgår i Forsvarsbyggs (FBs) konsesjonssøknad (20.12.02) at Åmot og omegn vil få minimale støyplager som følge av forsvarsaktiviteten i RØ og på Rødsmoen. Nina Hagebakken i Berørtes Interesseorganisasjon (BIO-RØ) forteller at støyutredningene er datert november/desember 2002, og var ukjente for Åmot kommune og de fleste andre, helt til de ble presentert som grunnlagsmateriale for konsesjonssøknaden.

For det første er støyutredningene ikke forelagt de støyfaglige miljøer i Norge, og er derfor verken diskutert eller kvalitetssikret. For det andre bryter FB den vedtatte planprosess, ved at de har foretatt støyvurderingene på egen hånd – uten medvirkning fra Åmot kommune. For det tredje kan FBs hemmelighet ha medført at kommuneplanen for Åmot ble vedtatt på feil grunnlag.

Selektiv presentasjon

FB/Forsvaret har siden 1996 hatt tre forskjellige støyutredere. For hver nye utreder har støyproblemet skrumpet inn. På tross av at skuddmengden har økt, at fly- og helikoptertrafikken har økt og ingeniørregimentet har kommet inn som en ny aktør.

Samfunnsutredningen (Helse og Trivsel) som ble utarbeidet på oppdrag fra kommunene og Støyforeningens hvitebok "ties i hjel" av FB. Hviteboka påpeker betydelig usikkerhet ved støyberegningene, og bekrefter ett av BIO-RØs hovedankepunkter mot støyutredningene, nemlig at man ikke tar høyde for at støy fra et nytt skytefelt vil være en ekstra stor belastning for bygger der stillhet har vært rådende. Til grunn for FBs utredninger ligger laboratorieforsøk og spørreundersøkelser som er foretatt i byer/tettbygde strøk. BIO-RØ har påpekt at slike forsøk/undersøkelser ikke uten videre kan overføres til landsbygda. Vi hevder derfor en begrunnet frykt for at den reelle støyplagen som vil ramme Østerdalen når RØ tas i bruk, vil være langt større enn hva FBs selektive presentasjoner forespeiler, forklarer Nina Hagebakken.

Gråfjell i vinterdrakt.
FOTO: HAKON LØKKEN

Hagebakken er sterkt kritisk til at FB ikke vil forplikte seg til virksomhetsfrie perioder slik Stortinget har forutsatt, at FB søker om tillatelse til nattestøy som ligger over det WHO og Folkehelse anbefaler og FBs påstander – stikk i strid med etablert kunnskap - om at stidsvognstøy er sammenlignbart med vegtrafikkstøy.

Økt skuddmengde – redusert støyplage

Hvordan kan støyen bli mindre med større aktivitet? Hva er årsaken til at folk tåler mer støy enn tidligere antatt? BIO-RØ frykter at FB driver et råkjør på bekostning av befolkningens interesser, for å hale i land en "gunstig" konsesjon som gir Forsvaret stort handlingsrom og få erstatningsforpliktelser, og for å få RØ ferdigstillet til avtalt tid og avtalt pris.

Hvor, når, hva

Tid	Sted	Tittel, tema	Arrangør/mer informasjon
14.3.	Oslo	Inspirasjonsseminar for Støyfri dag	Norsk forening mot støy
25.3.	Oslo	Årsmøte	Norsk forening mot støy
25.3.	Oslo	Åpent møte	BIO-RØ /Norsk forening mot støy
7.4.	Oslo (Stille bar)	Når nattåpent gir våkne naboer	Norsk forening mot støy
8.4.	Moss/Statens Hus	Støyseminar for Østfoldkommunene	Norsk forening mot støy
30.4.		Støyfri dag/International Noise Awareness Day	